

Aida la Verona

Sau, *Aida* la ea acasă, am putea spune, deoarece în antica Arenă din orașul îndrăgostiților cel mai reprezentativ spectacol rămâne, de circa un secol, celebra grand opéra verdiană. Un spectacol a cărui grandoare se potrivește poate cel mai bine cu imensul spațiu scenic, cu piatra romană pe care șed și acum spectatorii, cu măreția unor decoruri al căror aer impunător stârnește de fiecare dată aplauze spontane, la începutul fiecărui nou tablou.

În această vară la Verona se joacă *Aida* în două variante: una este cea „istorică” - realizată după o fotografie de epocă ce reda spectacolul inaugural din 1913, când

primele două decenii această uriașă structură antică găzduind exclusiv antepenultima operă verdiană.) Producția „istorică” este un spectacol-școală din acest punct de vedere, care are toate ingredientele pe care le cereau parizienii bogați de la Jockey Club, cei care dictau la Paris conținutul scenic al spectacolelor de grand opéra și pe care, se pare, le agreează la maximum turiștii de astăzi. Nu lipsesc caii albi călăriți de gărzile regelui, barca ce alunecă lin pe apa Nilului, obeliscuri și coloane, focuri aprinse în bătaia vântului, soldați ce defilează triumfători, coloane nesfârșite de preoți neîndurători, sclavi și copilași africani, un balet larg desfășurat, cu o prim-solistă ce atrage toate privirile.

Dacă partea vizuală este incontestabil vedeta spectacolelor din Arenă, partea muzicală a beneficiat la rândul ei de o vedetă: compatrioata noastră Celia Costea, soprană solistă a Operei din Atena. Chiar dacă afișul beneficia de nume sonore și cu îndelungată carieră în spate, tânără și frumoasa româncă a adunat cele mai entuziaste aplauze, atât după momentele solo cât și la final, când întreaga echipă vine la rampă. A cântat cu rafinament și cu suflet, cu o forță de a transmite emoția ce răzbătea din fiecare cuvânt rostit, înălțând parcă și nivelul poetic al textului experimentatului libretist Antonio Ghislanzoni. Rar mi-a fost dat să observ o asemenea concentrare și profunzime în aria „Ritorna vincitor” și atâta zbulucium și suferință în duetul „Fu la sorte dell'armi a'tuoi funesta”, dezvăluind o artistă la

apogeul carierei, care a studiat cu migală rolul și care poate reda întreaga încărcătură psihologică și sentimentală a trăirilor eroinei lui Verdi, prea adesea standardizată în tipare seci și simplificate. O voce frumoasă, control perfect

Arena a dat mâna cu opera, în onoarea centenarului nașterii lui Verdi. A menținut de atunci o tradiție centenară, astăzi având loc festivalul cu numărul 95 (doar cele două războaie mondiale au întrerupt cursivitatea anuală).

A doua *Aida* din acest an este o montare contemporană, realizată de celebra trupă de realizatori de spectacole La Fura dels Baus (care s-a intersectat și cu *Oedip-ul* enescian). Am putea spune deci că oferta este pentru toate gusturile, de la iubitorii de tradiție pură până la admiratorii avangardei regizorale.

Cu mare plăcere am văzut pe afiș numele sopranei românce Celia Costea, acesta fiind argumentul hotărâtor pentru care am ales să văd *Aida* istorică. Într-adevăr, chiar dacă montarea datează din 1982 și este semnată de Gianfranco de Bosio și de scenograful Giuseppe de Filippi Venezia, ai senzația că te întorci în timp, în anii când Tulio Seranfin dirija în primele spectacole veroneze mari voci ale Italiei, când *Aida* era sinonimă cu somptuozitatea unor temple, coloane, statui și costume cât mai apropiate de cele folosite la premiera egipteană din 1872. (De fapt, *Aida* a fost și motivația fondării festivalului de la Arenă,

al dinamicii, acute pătrunzătoare, muzicalitatea unui artist ce a parcurs mulți ani în compania artei sunetelor, întâi ca instrumentist și apoi pe scena lirică, au fost atu-urile care au ridicat prestația teatral-vocală a Celinei Costea la nivelul celor mai bune reprezentații veroneze.

Au secondat-o voci mari, puternice, greu de contrabalasat: Mariane Cornetti, imensă din toate punctele

Cel mai personal mi s-a părut a fi dirijorul, italianul Andrea Battistoni, adeptul unor tempi rapizi, la limita posibilităților soliștilor, dar justificați de o cursivitate necesară, care a evitat stagnarea și apatia unor momente prea "așezate" în alte interpretări. A avut sub comanda sa o orchestră bine pregătită și atentă în toate momentele, care a evoluat peste așteptări, ținând cont că instrumentiștii nu formează o echipă omogenă și constantă ci se reconstituie mereu, venind din diverse părți ale lumii. S-au folosit 12 trompete de tipul celor cerute de Verdi, lungi, drepte, cu o singură valvă cu piston, dispuse stereofonic, câte 6 în fiecare latură a scenei, creând momente de mare efect, prin forța de penetrație a sunetului și prin tonul natural, metalic dar totodată cald.

Un public numeros s-a putut bucura de o seară frumoasă, partea superioară a Arenei fiind arhiplină (acolo unde un bilet

de vedere, dar de la care rămâi primordial cu impresia generozității darurilor vocale naturale și nu neapărat cu modul în care mai sunt ele puse astăzi în valoare. Carlos Almaguer, și el o voce mare, a fost exact prototipul lui Amonasro, al baritonului eroic verdian, tipologie ce părea că i se potrivește ca o mânășă cunoscutului solist de origine mexicană. Armenul Hovhannes Ayvazyan a fost un Radames cu voce fermă, cu acute sigure și lejere, nu cu cel mai sonor volum, dar cu o evoluție constantă, de tenor "de serviciu", pe care te poți baza, că nu va risca nimic și va face totul pe linia stabilită, la nivelul puterilor sale, suficient de pregnante pentru a-l propulsa la Teatrul Mariinskyi, la Bolșoi, și

pe alte scene importante, în roluri precum Manrico, Don Jose, Mario Cavaradossi etc.

fără loc costă peste 100 de lei), mai existând locuri libere în sectoarele cele mai scumpe, unde prețul urcă spre 900 de lei... Atmosfera este completată de oferta de șampanie și alte băuturi scumpe oferite în stal ori de pahare de Pepsi vândute celor de la "galerie", acest amestec continuând și la nivelul costumației, de la tricou la smoking, de la pantalonii cu găuri la rochiile cu spatele gol...

O lume special, care atrage publicul ca un magnet, și care face ca marile momente ale operei să rămână contemporane, atrăgătoare și variate, ba chiar profitabile, pentru că, de mulți ani, Fundația este o firmă particulară, care trăiește din vânzări și care, iată, merge foarte bine... Desigur, în contextul în care cuvintele "responsabilitate", "profesionalism", "contract", "disciplină", nu sunt doar vorbe auzite pe la alții...

C. MIHAI